

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło (przewodniczący)

SSN Marcin Łochowski (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z powództwa M. J.
przeciwko K. W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 czerwca 2022 r.,
zażalenia pozwanej
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 25 listopada 2021 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. prostuje w zaskarżonym postanowieniu nazwisko powoda z "J." na "J.";**
- 2. oddala zażalenie;**
- 3. nie obciąża pozwanej kosztami postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z 25 listopada 2021 r. odrzucił skargę kasacyjną pozwanej od wyroku tego Sądu z 30 kwietnia 2021 r. Sąd drugiej instancji wskazał, że postanowieniem z 29 września 2021 r. pozwana została częściowo zwolniona od kosztów sądowych w zakresie połowy opłaty od skargi kasacyjnej. Odpis postanowienia został doręczony pozwanej 5 października 2021 r.

Termin na uzupełnienie brakującej opłaty upłynął bezskutecznie 12 października 2021 r.

Zażalenie na to postanowienie wniosła pozwana, zaskarżając je w całości, wnosząc o jego uchylenie oraz – na podstawie art. 380 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. – także o objęcie badaniem prawidłowości postanowienia z 29 września 2021 r. w zakresie, w jakim wniosek pozwanej o zwolnienie od kosztów został oddalony.

W odpowiedzi na zażalenie powód wnosił o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżąca wniosła w zażaleniu o zbadanie postanowienia z 29 września 2021 r., odmawiającego jej zwolnienia od opłaty od skargi kasacyjnej. Sąd Najwyższy może skontrolować prawidłowość tego, niezaskarżalnego odrębnie postanowienia, na podstawie art. 380 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

Według art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 1125 ze zm.) zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Niemożność poniesienia kosztów postępowania, w całości lub części, powinna mieć charakter obiektywny, na który strona nie ma realnego wpływu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 marca 1987 r., I CZ 26/87; z 4 lutego 2005 r., III SPP 11/05). Ze zwolnienia od kosztów nie może natomiast korzystać osoba, która ma możliwość dokonania stosownych oszczędności, przewidując możliwość prowadzenia postępowania sądowego i ponoszenia z tego tytułu określonych kosztów (postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 lipca 1980 r., I CZ 99/80; z 14 października 1983 r., I CZ 151/83; z 24 września 1984 r., II CZ 104/84).

Sąd Najwyższy podziela ocenę sytuacji majątkowej i możliwości finansowych skarżącej, która stanowiła podstawę postanowienia Sądu Apelacyjnego o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych w całości, tj. dodatkowo w zakresie kwoty 8500 zł. Przede wszystkim należało mieć na względzie, że choć pozwana wskazywała, iż pozostaje na utrzymaniu konkubenta, to nie przedstawiła jego dochodów.

Posiadane przez pozwaną nieruchomości oraz dochody nie mogą stanowić przesłanki do całkowitego zwolnienia pozwanej od kosztów sądowych. Nie przekonują też twierdzenia pozwanej o niemożności zaplanowania wydatków związanych z rozpoznawaną sprawą, co ma stanowić o wyjątkowości jej sytuacji. Co więcej, argumenty przedstawione w zażaleniu wskazują, że pozwana ma realną możliwość uiszczenia kwoty 8500 zł. Pozwana spełniła na rzecz powoda świadczenie w kwocie 434 000 zł. Ponadto otrzymała od swojej matki kwotę 260 000 zł (k. 4 zażalenia). Już tylko zestawienie tych dwóch kwot utwierdza w przekonaniu, że pozwana mogła uiścić koszty sądowe bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Nie ma więc podstaw, aby uznać rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w przedmiocie odmowy zwolnienia powódki od obowiązku uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej za wadliwe. W konsekwencji skarga kasacyjna skarżącej została zasadnie odrzucona.

Z tego względu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie oraz stosownie do art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążenia jej kosztami postępowania zażaleniowego.

O sprostowaniu orzeczonego na podstawie art. 350 k.p.c.

[as]